

Asia: VN/1680/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi puoluelain muuttamisesta (sähköinen palvelu puolueen perustamiseen)

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne luonnoksesta hallituksen esitykseksi puoluelain 3 §:n muuttamisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt Digi- ja väestötietovirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi puoluelain 3 ja 9 e §:n muuttamisesta (jäljem-pänä esitysluonnos). Digi- ja väestötietovirasto (DVV) lausuu asiassa seuraavaa:

Esitysluonnoksessa ehdotetaan yhdistyksen puoluerekisteriin ottamiseen vaadittavien kannatusilmoitusten keräämisen mahdollistamista sähköisesti oikeusministeriön ylläpitämässä verkkopalvelussa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan puolueeksi rekisteröinti edellyttää aina paperisten kannatusilmoitusten keräämistä ja tarkastamista. Lisäksi ehdotetaan, että kaikkien kannatusilmoitusten tarkastamiseen liittyvät tehtävät siirtävät DVV:n hoidettavaksi.

DVV toteaa, että sähköisten kannatusilmoitusten keräämisen mahdollistaminen todennäköisesti helpottaisi ja nopeuttaisi kannatusten keräämistä useimmissa tapauksissa. Lisäksi, mikäli kannatuksen antaminen sähköisesti muodostuisi pääasialliseksi menetelmäksi, uudistus pienentäisi kannatusilmoitusten tarkastukseen tarvittavaa kokonaistyömäärää. Puoluerekisteröinnin kannatusten kerääminen jäisi mahdolliseksi myös paperimuodossa, mikä jättäisi mahdollisuuden kannatusten keräämiseksi myös niiltä, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää digitaalisia työkaluja kannatuksensa ilmaisemiseen.

Prosessin sähköistämisen mahdollistamisen lisäksi kannatusilmoitusten tarkastustehtävät siirrettäisiin oikeusministeriöltä DVV:lle. Olettaen, että uudessa tehtävässä voidaan hyödyntää DVV:lle jo kuuluvan kansalaisaloitteiden kannatusilmoitusten tarkastustehtävän menettelyjä, soveltuu tämä uusi tehtävä DVV:n hoidettavaksi, eikä siitä aiheudu ns. perustamiskustannuksia.

DVV toteaa, että kansalaisaloitteiden tapaan myös puoluerekisteröinnin kannatusilmoitusten tarkistamisesta aiheutuisi virkatyön lisäksi tyypillisesti myös pieni, tarkastuseräkohtainen kuluerä. Tarkka summa riippuu erityisesti tarkastettavien paperisten kannatusilmoitusten määrästä. Korkeimmillaan, 5000 tarkastettavan paperisen kannatusilmoituksen tapauksessa yhden

tarkistuksen hinta voisi olla suuruusluokaltaan joitain tuhansia euroja, mutta mikäli sähköisten ilmoitusten osuus muodostuisi jatkossa suureksi, tyypillinen kustannus jäisi alle tuhannen euron.

2. Voimassa olevan puoluelain 2 §:n 1 momentin mukaan rekisteröitävällä puolueella tulee olla 5000 eduskuntavaaleissa, kuntavaaleissa tai europarlamenttivaaleissa äänioikeutettua kannattajaa. Nyt lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa ei ole ehdotettu muutosta vaadittujen kannatusilmoitusten määrään. Sen sijaan kannatusilmoitusten keräämiseen käytettävissä olevaa aikaa on ehdotettu lyhennettäväksi yhdestä vuodesta puoleen vuoteen. Mitä mieltä olette puolueen rekisteröimiseen edellytettyjen kannatusilmoitusten määrästä ottaen huomioon sen, mitä esitysluonnoksessa ehdotetaan?

-

3. Jos tämän hallituksen esityksen mukainen laki hyväksytään, oikeusministeriön tarkoitus on jatkaa hanketta siten, että sen toisessa vaiheessa mahdollistettaisiin samantyyppinen sähköinen kannatustenilmaisu myös vaalien valitsijayhdistysten perustamisessa. Tarvittavat vaalilain (714/1998) muutokset tehtäisiin myöhemmin. Mitä mieltä olette tästä?

Jos kannatatte ehdotusta, voitte alustavasti arvioida myös valitsijayhdistysten kannattajamäärien soveltuvuutta sähköisen menettelyn jälkeen. Tällä hetkellä tarvitaan vaalilain mukaan eduskuntavaaleissa valitsijayhdistyksen perustamiseksi vähintään 100 vaalipiirissä äänioikeutettua kannattajaa ja kuntavaaleissa vähintään 10 kunnassa äänioikeutettua kannattajaa sekä europarlamenttivaaleissa vähintään 2000 äänioikeutettua kannattajaa. Presidentinvaalin valitsijayhdistyksen kannattajamäärävaatimus on 20 000 äänioikeutettua ja siitä säädetään perustuslain 54 §:n 3 momentissa.

-

Salovaara Timo
Digi- ja väestötietovirasto

Palmu Otto
Digi- ja väestötietovirasto - Palvelut / Rekisteripalvelut